01/07/2026

Formingsveileder

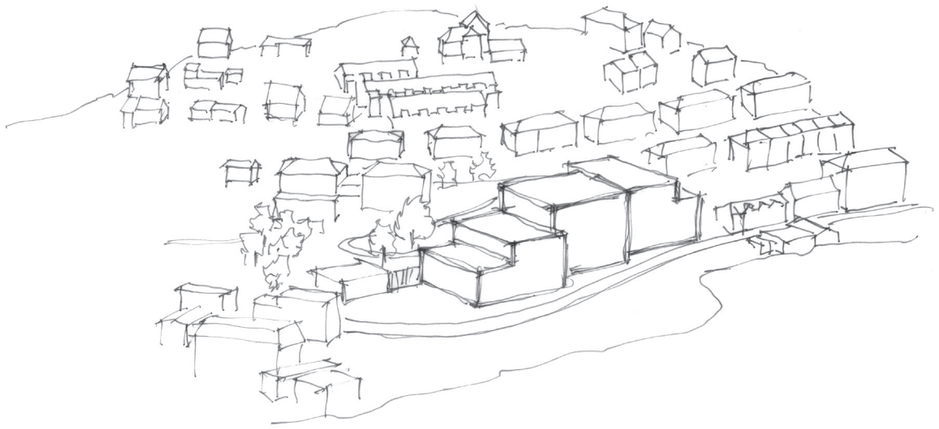
Årstad. Gnr. 162, bnr. 53 mfl. Reguleringsplan ID 4601_71950000

Møllendalsveien, politihus

STATSBYGG

LERCHE ARKITEKTER

Innhold

Nytt politihus i Bergen

Håndskisse

Innledning 3
Bruk av formingsveileder 4
Eksisterende situasjon 5
Overordnet plangrep og bebyggelsesstruktur 6
Konsept 7

Del 1: Bebyggelse 8
Bakgrunn 9
Volumkomposisjon 10
Fasadeutforming 11
Hovedinngang og fasade på bakkeplan 12
Takutforming 13
Materialbruk og farger 14

Del 2: Utomhus 15
Hovedintensjon 16
Kjøre- og logistikkarealer 17
Overgang til omgivelsene 18
Grøntarealer 19
Materialbruk 20

KHV 24 21
Bebyggelse 22

Årstad. Gnr. 162, bnr. 53 mfl. Reguleringsplan ID 4601_71950000

STATSBYGG LERCHE ARKITEKTER

Innledning

STATSBYGG LERCHE ARKITEKTER

Bruk av formingsveileder

Innledning

Formingsveileder

Hensikten med formingsveilederen er å sikre at reguleringsplanens ambisjoner om god arkitektonisk kvalitet videreføres i detaljfasen for nytt politihus i Bergen.

Veilederen angir intensjon og prinsipp for utformingen av nybygget, slik at politihuset utvikles med et arkitektonisk uttrykk innenfor en tydelig og harmonisk karakter for området.

Formingsveilederen er utarbeidet som et vedlegg til reguleringplanen for nytt politihus i Bergen, og skal brukes som et verktøy for å utdype intensjoner som er fastsatt i bestemmelsene.

Prinsipper vises og beskrives, samtidig som det er viktig å opprettholde nødvendig handlingsrom til kommende faser.

Veilederen skal brukes som referansedokument for utbygger, formgivere og saksbehandlere ved byggesaksbehandling innenfor planområdet. Formingsveilederen må sees i sammenheng med illustrasjoner og bestemmelser.

Prinsipper beskrevet i formingsveilederen er retningsgivende i utforming av bebyggelse og utomhusarealer.

STATSBYGG LERCHE ARKITEKTER

Eksisterende situasjon

Innledning

Stedlige forhold

I dag oppleves området fragmentert og med et uensartet bygningsmiljø. Møllendalsveien 31 ligger i skjæringspunktet mellom næring- og industribebyggelse i Grønneviken og småskalabebyggelse rundt Klaus Hanssens vei. Området rundt er et omformingsområde der tidligere havnerelaterte funksjoner, småindustri og verksteder endres/viker plass for nye boligkvartaler, utdanningsinstitusjoner og rekreasjonsområder med parkarealer langs sjøsiden.

Møllendalsveien som går i en bue rundt politihustomta i øst – vest retning, danner en naturlig områdeavgrensing mot nord som en følge av landskapet og topografien.

Karakteristiske trekk ved området er den tydelige markante buete terrengformen som strekker seg nordover mot Store Lungegårdsvann, den store høydeforskjellen fra sør mot nord på ca. 20m mellom Klaus Hanssens vei og Møllendalsveien, det terrasserte landskapsrommet, og retningen/orienteringen på omkringliggende bebyggelse.

Dette gir viktige føringer for utviklingen av konseptet for politihusområdet.

Eksisterende situasjon sett fra nordøst og fra nordvest →

STATSBYGG LERCHE ARKITEKTER

Overordnet plangrep og bebyggelsesstruktur

Innledning

Om planen

Reguleringsplanen skal legge til rette for etablering av nytt moderne politihus med tilfredstillende forhold for politiets funksjoner på Møllendal i Bergen. Planen skal bidra til å heve kvaliteten på området og for omgivelsene. Planen setter også rammer for utvikling av Klaus Hanssens vei 24. Politihuset skal framstå som en viktig samfunnsinstitusjon, og skal oppføres med gode arkitektoniske kvaliteter.

Hovedintensjon

I overordnet plangrep vurderes nærhet til Store Lungegårdsvann og forbindelse til den fremtidige Strandparken i nord som vesentlig for utviklingen av området.

Styrke forbindelsen mellom gravlunden og parkområdet til en viktig grønn akse.

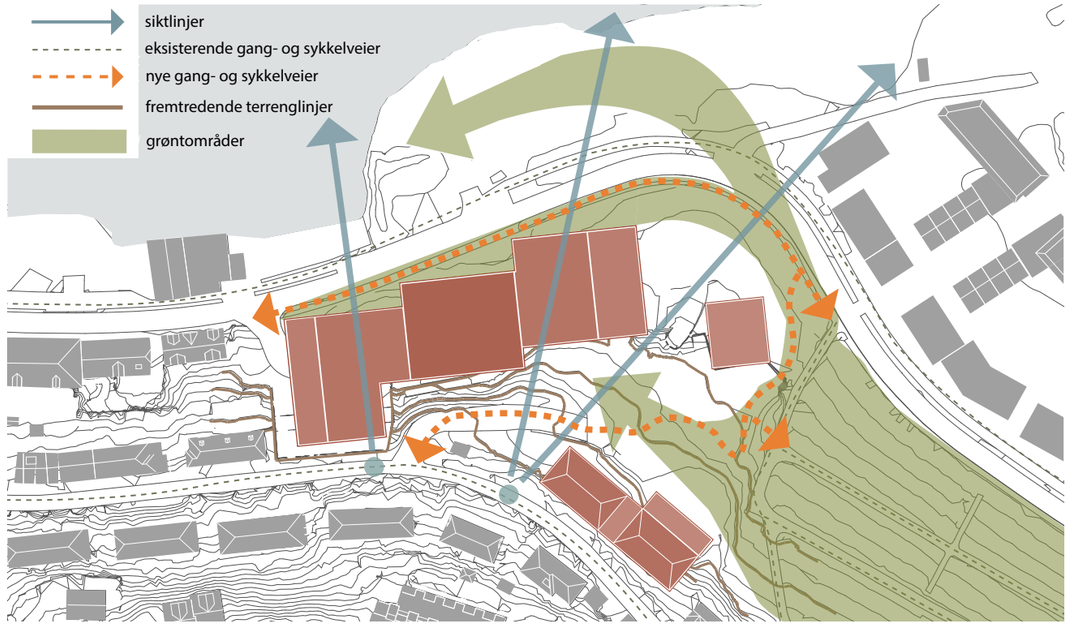
Myke trafikanter skal sikres et godt tilbud gjennom utbedring av fortau langs planområdet. Etablere god og attraktiv gang- og sykkelforbindelse på tvers som binder områdene i sør og nord tettere sammen.

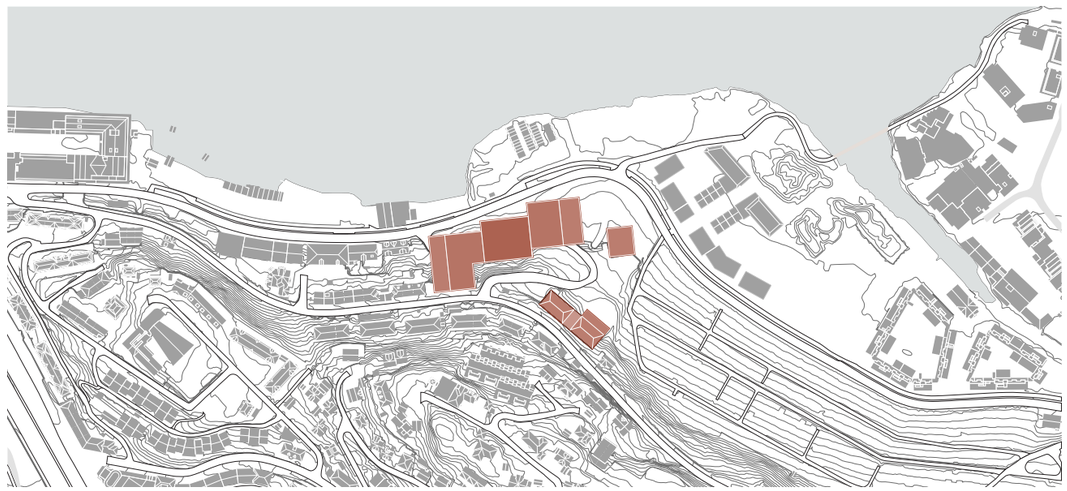
Konsentrere ny bebyggelsen inn mot Møllendalsveien og sikre politiet gode og effektive av- og påkjøringspunkter til Møllendalsveien og hovedveinettet.

Sikre god og effektiv logistikk på området. Bevare eksisterende terreng mest mulig gjennom skånsom tilpassing av bebyggelse mot den bratte sørskråningen opp mot Klaus Hanssens vei.

Skape tilstrekkelig avstand til eksisterende viktig teknisk infrastruktur på området (VA-tunell mv.).

Trappe ned mot omgivelsene i vest og øst, og skape god visuell forbindelse mellom omgivelsene i sør, Strandparken i nord og Store Lungegårdsvann.

STATSBYGG LERCHE ARKITEKTER

Konsept
Innledning

Konsept - Arkitektonisk idé

Bygget skal skape en verdig ramme rundt politiets viktige samfunnsoppdrag og fremstå med en klar og tydelig identitet. Politihuset skal oppfattes som en del av «grunnfjellet» vårt, solid og trygt og speile samfunnsoppdraget på en god måte: «**skape trygghet for befolkningen**, forebygge og bekjempe kriminalitet, sikre nasjonens viktige samfunnsoppgaver /institusjoner.

Bebyggelsen skal fremstå med et solid **fundament** som "**gror opp av bakken"** som samler og støtter opp under politihusets ulike funksjoner. Bebyggelsen deles i tydelige hovedvolumer og utformes med en tyngde og arkitekturuttrykk ut fra funksjon og stedets egenart, som gjennom dette gir bygget en **monumentalitet** og kvalitet som formidler politiets viktige samfunnsfunksjon. Volumene gis **tyngde** nærmest bakken som en følge av skjermingsbehov og sikkerhet, og større grad av **letthet** og åpenhet oppover i høyden der kontorarbeidsplasser konsentreres, og forskyves på nordsiden inn mot Møllendalsveien.

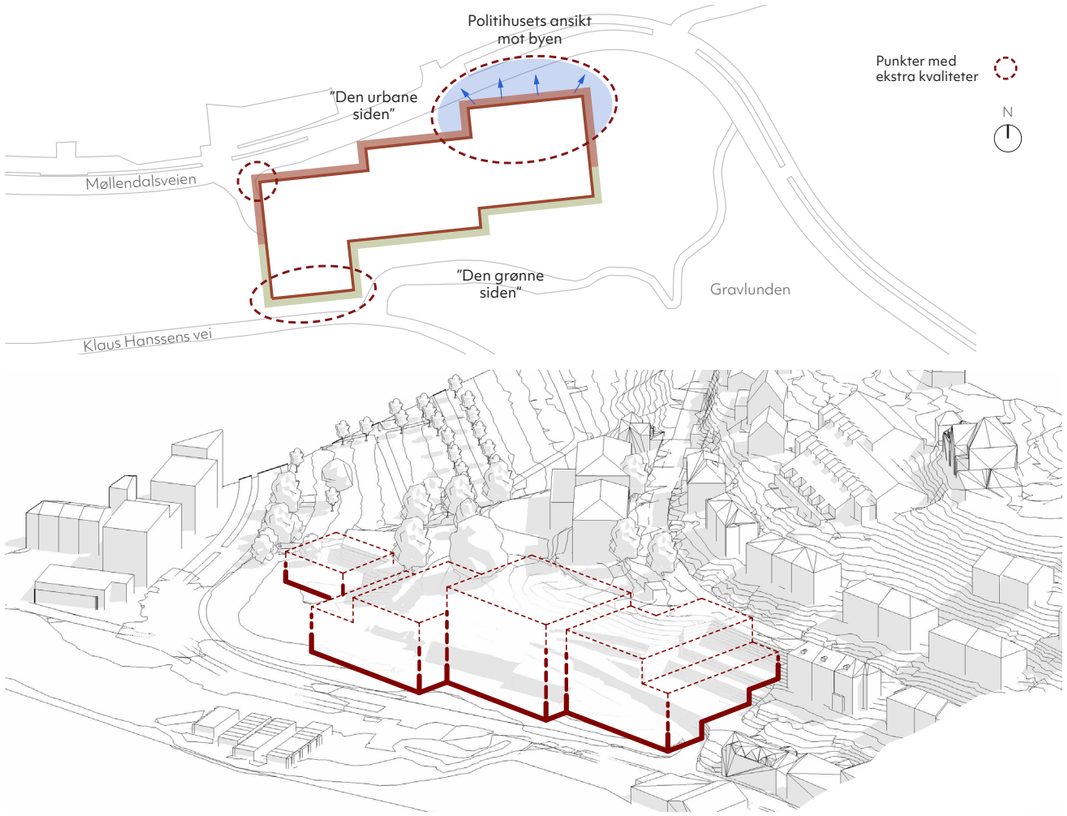
Gjennom utforming og arkitektur skal bygget gis en **lesbarhet for befolkningen**, funksjoner skal være **skjermet, men ikke skjult.** Arkitektur og utforming skal også bidra til å skape respekt for politiets arbeid og funksjoner. Bygget skal formidle **tillit og trygghet** gjennom kvalitet, bestandighet, soliditet, og åpenhet med grad av innsyn til politiets ulike funksjoner.

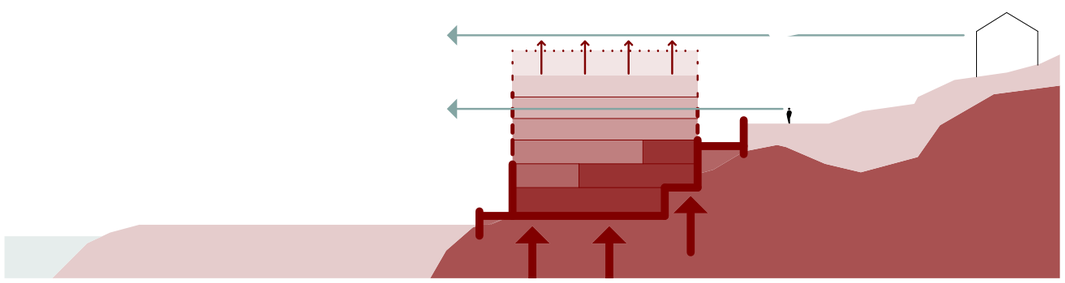
Bygget skal formidle gjensidig **respekt** mot omgivelsene gjennom ulik behandling av fasader, en tosidighet i uttrykk: mot offentligheten, vei og trafikk på den ene siden og naboskapet, grøntområde, småskalabebyggelse med boliger på den andre siden.

L — Lesbarhet

TT — Trygghet og tillit

R — Gjensidig respekt

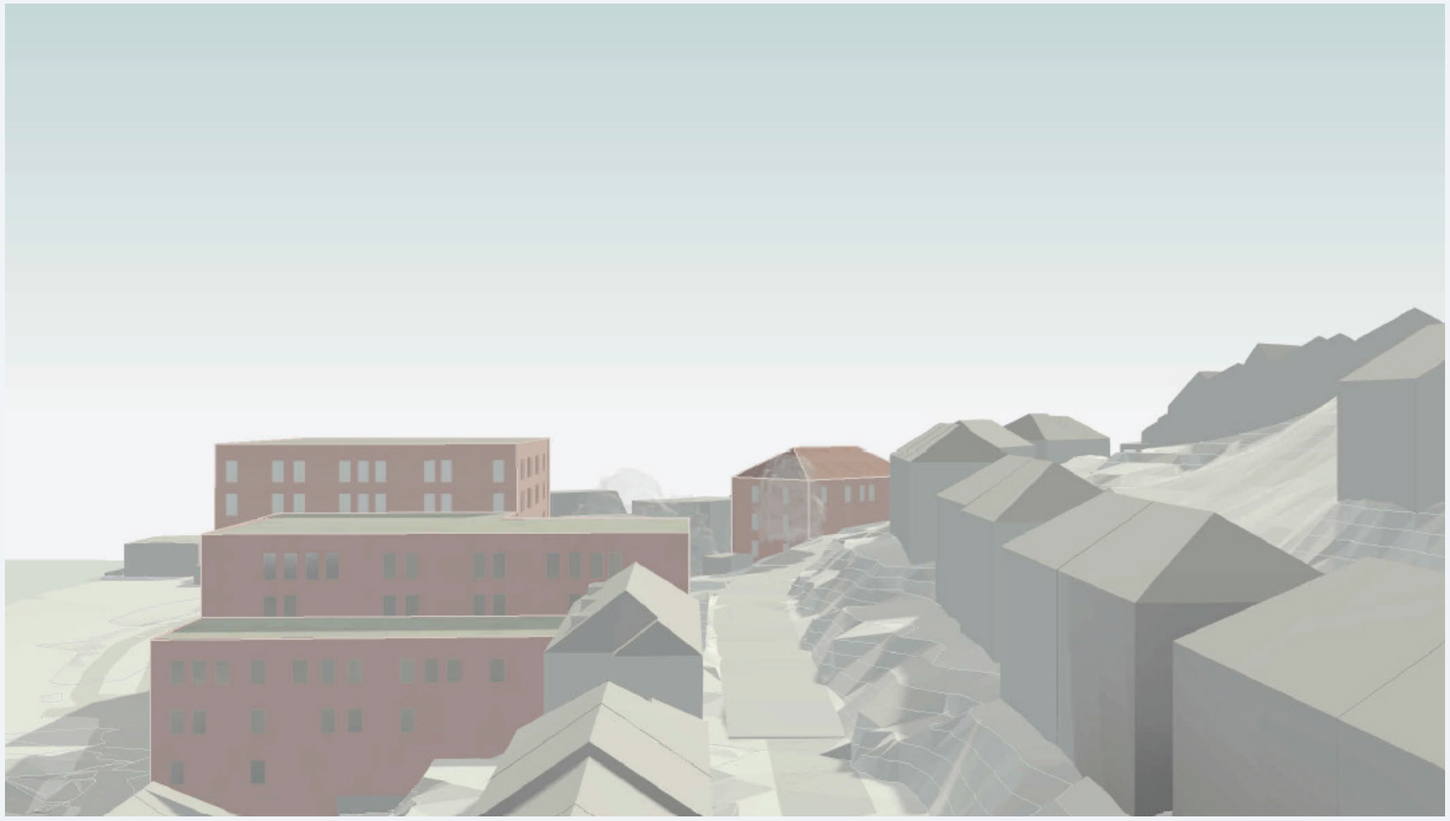

Snitt "gror opp av bakken"

STATSBYGG LERCHE ARKITEKTER

Del 1: Bebyggelse

STATSBYGG LERCHE ARKITEKTER

Bakgrunn

Del 1: Bebyggelse

Politiets funksjoner & program

Nytt politihus i Bergen har tre hovedkategorier av funksjoner:

- Garasje for innsats og beredskap
- Politispesifikke funksjoner (div. etterforskning, arrest, avhør mv.)
- Arbeidsplassarealer med støttefunksjoner

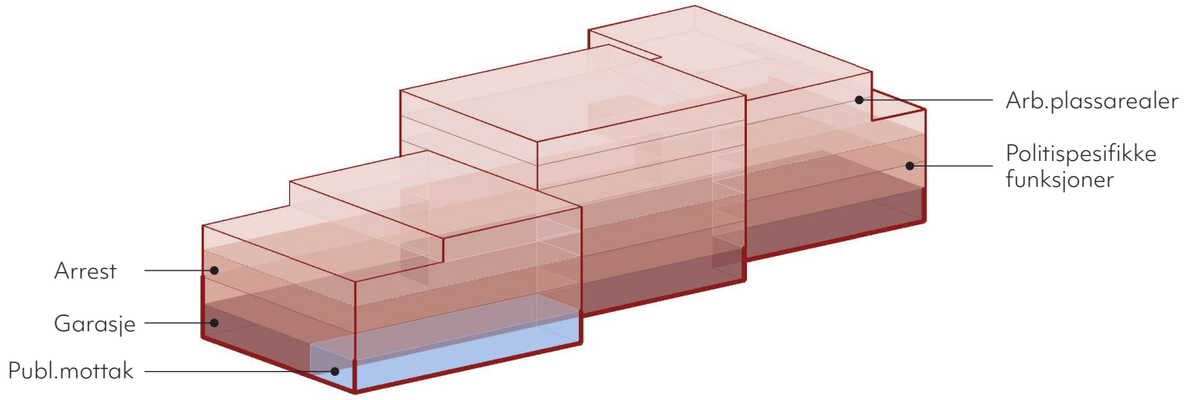
I tillegg vil et mindre areal for publikumsmottak innplasseres i plan 01.

På grunn av lokaliseringen i Møllendalsveien 31 og risiko for stormflo, tillates ikke sårbare funksjoner under K+ 2.85. Garasjen for innsats og beredskap plasseres derfor på bakkeplan, plan 01, sammen med utstyrsgarderobe og våpenrom ved kjøretøyene, og med kortest mulig utrykningsvei og kort responstid for politiet. Tilsvarende er alle øvrige arealfunksjoner (renovasjon, varelevering, vaskeplass, krimteknisk garasje osv.) med behov for større kjøretøyer plassert på bakkeplan. Det skal etterstrebes at disse funksjonene plasseres mot økonomigård hvor tilkomst til VA tunell allerede krever manøvreringsarealer for lastebil.

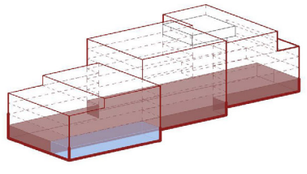
Videre vil politispesifikke funksjoner, med krav til nærhet til utrykningsgarasje i plan 01, plasseres nært fjell og bakken i plan 02-03. Arrest skjermes fra publikum ved at det etableres en egen adkomst til arresten i plan 03 mot grøntareal på sørsiden av bygget. Terrenget brukes for å skjerme celler, arrestgarasje og luftegård.

Øvrige arbeidsplassarealer plasseres i høyden, med mulighet for større grad av åpenhet og transparens.

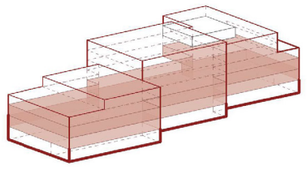
Bygget og utomhusanlegget skal ha et tydelig fundament som gror opp av bakken og som samler og støtter opp under de ulike funksjonene. Fundamentet skjermer politiets mest operative og sårbare funksjoner.

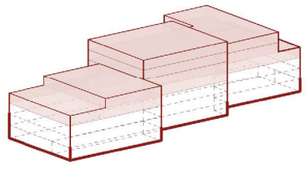

Funksjonsfordeling Byggets funksjoner er laginndelt, med utrykning- og politispesifikke funksjoner i bunn, nært fjell, og arbeidsplasser med mulighet for mere transparens i høyden.

Plan 01 Publikumsmottak & garasje for innsats og beredskap

Plan 02-03 Politispesifikke funksjoner

Plan 04-07 Arbeidsplassarealer med støtte- og fellesfunksjoner

Volumkomposisjon

Del 1: Bebyggelse

Premiss & Intensjon

Premiss Politiets funksjoner krever store sammenhengende arealer, med optimal vertikal og horisontal flyt. For politiet er det viktig med god oversikt over hele anlegget og alle arealer, at krav til nærhet og sammenhenger mellom funksjoner tilfredstilles, og nødvendig sikring av enkeltfunksjoner og bygget som helhet ivaretas.

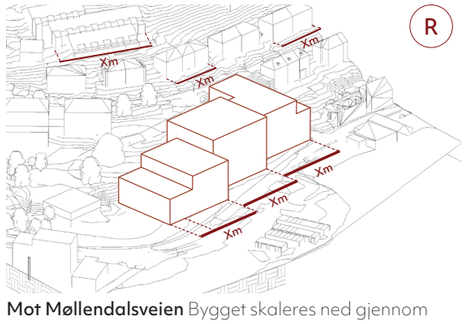
Intensjon Tilnærmingen er å bygge med terrenget, utnytte høydeforskjellen gjennom en inndeling av bygningsmassen med variasjoner i fotavtrykk og høyder som bryter ned det store arealbehovet til fattbare og tilpassete størrelser. Volumoppbyggingen skal utformes med respekt for omgivelsene, med nedtrapping mot øst og vest for å sikre synsakser og dempe skyggevirkningen for omkringliggende bebyggelse og fremtidig Strandpark.

Volumene skal tilpasses bebyggelsen i Klaus Hanssens vei og parkbakkene, og den urbane situasjonen i Møllendalsveien mot nord gjennom tilpassede høyder og inndelinger som finnes i omkringliggende miljø. Volumene vil oppleves ulikt i nord og sør, med en mindre dominerende skala mot sør, vest og øst, og et mere urbant utrykk mot nord. Inndelingen i volumer skal forsterkes gjennom materialbruk - volumene skal trekkes ned til bakken og forskyves. Intensjonen er å formgi politihuset gjennom masseoppbygging slik at det fremstår med en tydelig identitet som signaliserer politiets viktige plass i samfunnet.

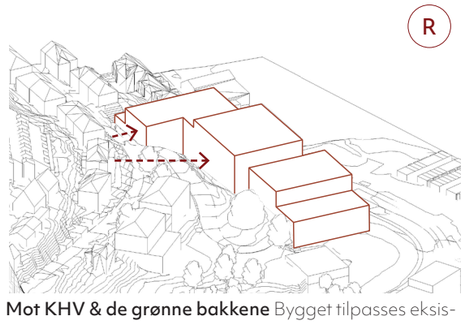
Relevante bestemmelser

3.1.2.e. Bygningsvolumene skal trappes ned mot gravlunden i øst og mot omkringliggende bebyggelse i vest, i tråd med formingsveileder s. 10.
3.1.2.f. Fasader med lengde over 70 meter skal brytes opp i minimum tre deler.
3.1.2.g. Bebyggelsen skal utformes slik at den inngår som en dempet, men tydelig lesbar del av bylandskapet sett fra Store Lungegårdsvann, omkringliggende høyder og viktige offentlige rom. Volumoppbygging skal brytes ned gjennom forskyvning, oppdeling eller tilbaketrekking for å redusere visuell tyngde i silhuett.

Prinsipper for utforming

Mot Møllendalsveien Bygget skaleres ned gjennom oppdeling i minimum tre deler, med lengder tilsvarende omkringliggende bebyggelse.

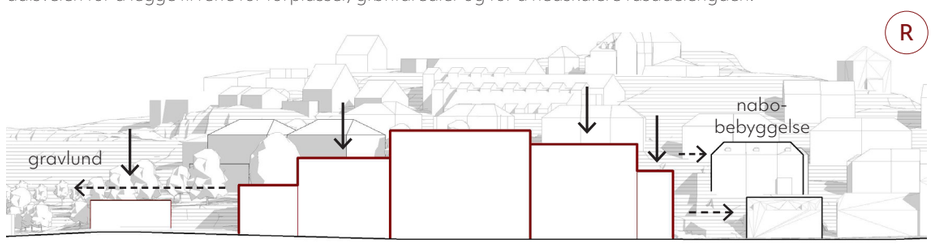

Mot KHV & de grønne bakkene Bygget tilpasses eksisterende terreng ved bruk av eksisterende byggegroper. Volumenes høyder tilpasses eksisterende bebyggelse i Klaus Hanssens vei.

Saga, Mad arkitekter

Referanse, tilpasning av volum mot gate Bygningsvolumene føres helt ned til bakken og avtrappes mot Møllendalsveien for å legge til rette for forplasser/grøntarealer og for å nedskalere fasadelengden.

Avtrapping Bygget tilpasses omkringliggende bebyggelse og gravlund ved nedtrapping mot øst og vest.

STATSBYGG LERCHE ARKITEKTER

Fasadeutforming

Del 1: Bebyggelse

Premiss & Intensjon

Premiss Politispesifikke funksjoner med garasje og utstyrsgarderobe er innplassert i plan 01-03, med nødvendig tilkomst til bakkeplan, og arbeidsplassareal er innplassert fra plan 04 og opp. Innplasseringen krever et robust fundament som skjermer politiets mest operative og sårbare funksjoner.

Intensjon Bygget skal ha et tydelig fundament som "gror opp av bakken" og som samler og støtter opp under de ulike funksjonene, og bli "lettere" mot himmelen. Bygget skal gjennom utforming og arkitektur ha en lesbarhet for befolkningen, funksjoner skal være skjermet, men ikke skjult. Bygget skal utformes uten bakside, men heller med ulike sider betinget av funksjonene bak fasadene, og samtidig med respekt for omgivelsene.

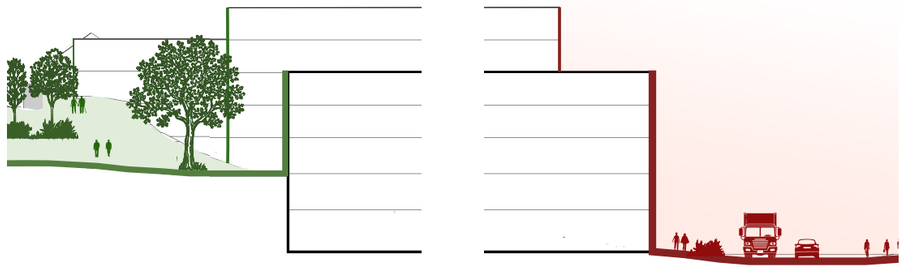
Fasadene skal utformes slik at bebyggelsen fremstår attraktiv for omgivelsene, med en tydelig og klar identitet som formidler politiets viktige samfunnsoppgave på en god måte mot omgivelsene. Politigarasje med utstyrsgarderober og tilhørende lager har lav grad av åpenhet, mens kantine og trimrom mv. høyere opp i bygget vil eksempelvis ha større vindusåpninger, større grad av åpenhet i fasade. Det skal skapes variasjoner i tette partier gjennom relieffer, skyggevirkninger, smale vindusåpninger og belysning i tette partier.

Relevante bestemmelser

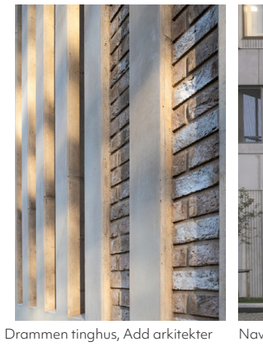
3.1.2.j. *Fasadene skal utformes med en lesbarhet som reflekterer de ulike hovedfunksjonene i bygget gjennom materialbruk og grad av åpenhet, i tråd med formingsveileder s. 11. Det skal skapes variasjoner i tette parti i 1. etasje gjennom relieffer, skyggevirkninger, smale vindusåpninger og belysning.*
3.1.2.k. *Fasadens utforming skal relatere seg til en urban situasjon i Møllendalsveien, og til grøntarealer og småskalabebyggelse mot Klaus Hanssens vei, jf. formingsveileder s. 12.*
3.1.2.m. *Der skjermede funksjoner i bygget ligger eksponert mot offentlig areal skal fasaden gjøres så åpen og attraktiv som mulig ved hjelp av arkitektoniske virkemidler, jf. formingsveileder s. 11 og 12.*
3.1.2.y *.....Belysning av fasader skal være dempet, tilpasset, integrert i arkitekturen og skal bidra til å gjøre bygget lesbart.*

Prinsipper for utforming

L R

Tilpassede fasader Bygget har ingen bakside. Fasadene skal relatere seg til en urban situasjon i Møllendalsveien, og til grøntarealer og småskalabebyggelse mot sør og Klaus Hanssens vei.

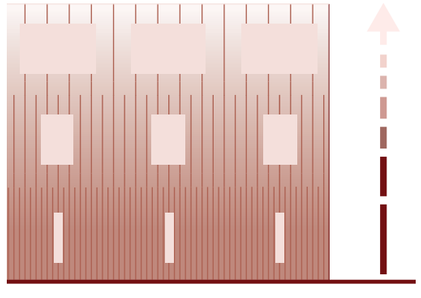
Drammen tinghus, Add arkitekter

Nav Forus, Mad arkitekter

Variasjon i fasade I tette partier skal det skapes variasjon gjennom ulik bruk av materialer, og/eller farger, som inngår i en helhetlig fasadekomposisjon.

TT

Grad av åpenhet Volumene gis tyngde nærmest bakken som en følge av skjermingsbehov og sikkerhet, og større grad av letthet og åpenhet oppover i høyden der kontorarbeidsplasser konsentreres.

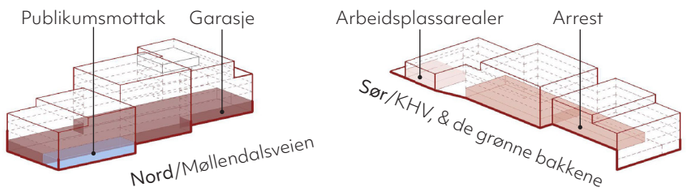
STATSBYGG LERCHE ARKITEKTER

Hovedinngang & fasade på bakkeplan

Del 1: Bebyggelse

Premiss & intensjon

Premiss Flomhøyde og plassering av politiets utrykningsfunksjoner med tilhørende garasje på plan 01, med kort vei ut på Møllendalsveien er premissgivende for utformingen av fasadene på gateplan. Flere av disse funksjonene kan ikke eksponeres mot gate. Tilsvarende vil det være enkelte funksjoner på sør-, vest- og østsiden der bygget møter bakken, med tilsvarende behov for skjerming. Utformingen skal hensynta sikringstiltak i fasader, eksempelvis hindre klatring, ikke hulrom for å gjemme ting, kameraovervåkning mv.

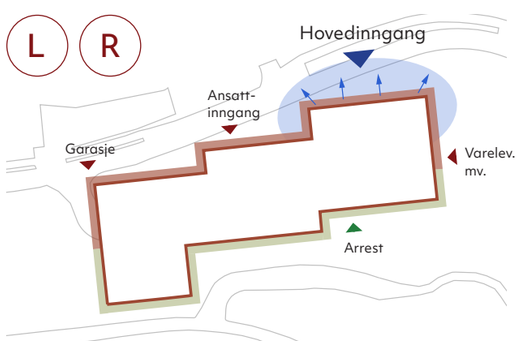

Intensjon Nytt politihus i Bergen skal formidle trygghet og tillit gjennom en tydelig lesbarhet av hovedfunksjonene. Med bakgrunn i politiets behov for flere skjermede funksjoner på bakkeplan, skal bygget med tilhørende anlegg "gro opp av bakken", med et tydelig fundament, der de ulike funksjonene gjenspeiles i fasaden. Grad av åpenhet i fasade gjenspeiler funksjonene bak.
Politihusets hovedinngang på plan 01 skal være godt synlig og lett tilgjengelig for besøkende og ansatte. Den markeres ytterligere med en plassering i det mest fremskutte og synlige volumet som blir politihusets ansikt utad, både sett fra vest og øst i Møllendalsveien. Fasadene åpnes i dette partiet, og gjennom dørutforming, materialbruk samt belysning vil dette forsterkes og gi en positiv introduksjon til bygget. Plan 01 skal ha god høyde. Generelt vektlegges variasjon i fasadeuttrykk for forbipasserende øst - vest retning gjennom relieffvirkninger, smale åpninger, lyssetting mv. der funksjoner krever skjerming. Videre skapes det en variasjon i plassdannelser langs Møllendalsveien for beplanting mellom fortau og bygg.

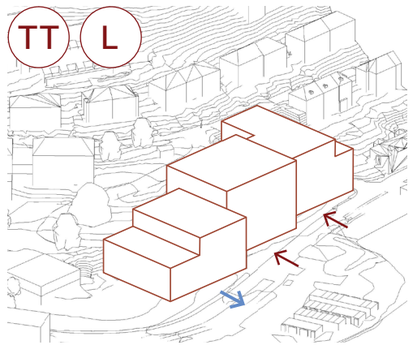
Relevante bestemmelser

3.1.2.l. *Brutto etasjehøyde på gateplan skal være minst 4,5 meter.*
3.1.2.m. *Der skjermede funksjoner i bygget ligger eksponert mot offentlig areal skal fasaden gjøres så åpen og attraktiv som mulig ved hjelp av arkitektoniske virkemidler, jf. formingsveileder s. 11 og 12.*

3.1.2.o. *Publikumsinngang skal vende mot Møllendalsveien. Inngangspartier skal være trinnfrie, tydelig markert i fasaden og ha værbeskyttet inngangssone. Inngangsparti skal utformes i tråd med formingsveileder s. 12.*

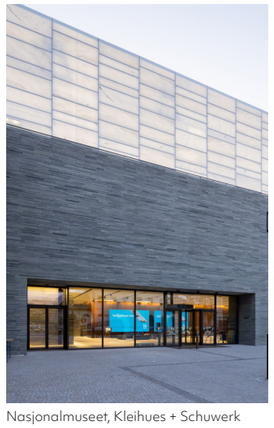
Prinsipper for utforming

Hovedinngang & tilpasning til omgivelsene Hovedinngangen plasseres på det mest eksponerte punktet i bygget, og skal fremheves som politihusets ansikt utad. Fasadene på bakkeplan skal være lesbare, og gjenspeile funksjonene i bygget.

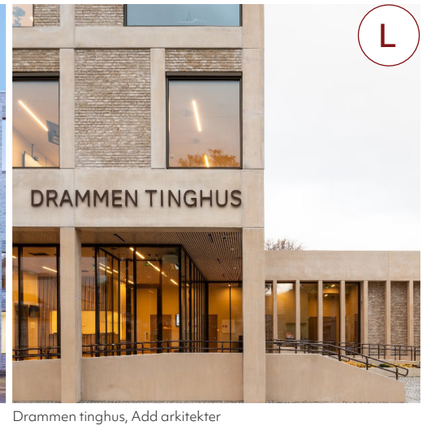
Buffer mot gate Der funksjonene ikke kan eksponeres i fasade, prioriteres et mere romslig areal mot gate og en variasjon i fasadeuttrykk. Volumet mot øst, med publikumsmottak i plan 01, dyttes frem mot gate.

Nasjonalmuseet, Kleihues + Schuwerk

Vejen rådhus, TRANSFORM

Drammen tinghus, Add arkitekter

Hovedinngang Markeres tydelig og åpnes opp mot omgivelsene som politihusets ansikt utad, med materialbruk, dørutforming og belysning som gir en positiv introduksjon til bygget.

STATSBYGG LERCHE ARKITEKTER

Takutforming

Del 1: Bebyggelse

Premiss & intensjon

Premiss Takene skal legge til rette for politispesifikke installasjoner. Takene skal ha enkel tilkomst for inspeksjon og bruk av disse.

Intensjon Takflatene er godt eksponerte for omgivelsene og skal utformes i hovedsak som horisontale nedtrappete flater. Grønne tak/sedumtak må balanseres opp mot omfang av solcellepaneler. Tekniske installasjoner på tak samles mest mulig og utformes som en integrert del av byggets arkitektur, og behandles som en del av fasadeuttrykket.

Det skal kunne tilrettelegges for uteopphold på tak bl.a. i forbindelse med kantine / sosiale soner. Installasjoner og oppholdsarealer på tak skal ikke bidra til økt opplevd høyde fra gatenivå og bakkeplan.

Relevante bestemmelser

3.1.1.d. Tekniske anlegg som heis og ventilasjonsanlegg og eventuelle sedumtak skal innlemmes i den arkitektoniske utformingen. Minimum 30 % av takflatene skal være sedumtak.
3.1.1.e. *Solcellepaneler kan etableres på inntil 50 % av takflatene. Orientering og utforming skal velges med hensyn til taklandskapet, virkninger for nabobebyggelse i Klaus Hanssens vei og fjernvirkninger.*
3.1.2.h. *Gesimslinjer og tekniske overbygg skal integreres i hovedvolumet og skal ikke fremstå som separate elementer i fjernvirkning.*
3.1.2.i. *Materialbruk og fargevalg skal bidra til å redusere kontrast mot himmel, fjell og vannflate.*

Prinsipper for utforming

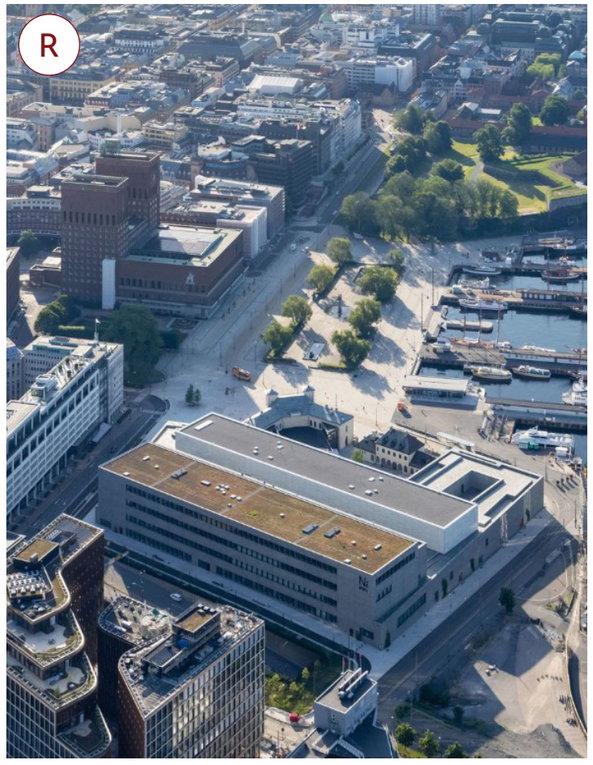
Forfatterhuset barnehage, Cobe

Referanse Letthet mot himmelen

Oslo storbylegevakt, Nordic Office of Architecture

Referanse Kombinasjonstak, sedum og solceller

Nasjonalmuseet Oslo, Kleihues + Schuwerk & Add arkitekter

Referanse, sedumtak 30 % av takene skal være grønne tak/sedumta og møte omgivelsene på en vennlig måte. .

STATSBYGG LERCHE ARKITEKTER

Materialbruk & farger

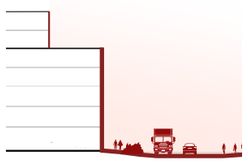
Del 1: Bebyggelse

Intensjon

Bebyggelsen skal utformes med få robuste og bestandige materialer tilpasset klima og stedlige forhold. Material- og fargebruken skal underbygge byggets identitet: tillit, trygghet og kvalitet, med respekt for omgivelsene. Farge- og materialbruken skal være dempet, og skal gli inn i omgivelsene, eksempelvis med et teglutrykk, med innslag av puss, metall eller tre. Materialene og utrykket skal varieres og tilpasses den urbane situasjonen i Møllendalsveien mot nord, og småskalabebyggelsen og parkbakkene mot sør gjennom en flytende overgang mellom enkelte materialer, eksempelvis gjennom mere bruk av puss og/eller tre mot sør enn mot nord. Ulik bruk av materialer og farger skal skape variasjon og grader av åpenhet i fasade som reflekterer hovedfunksjonene i bygget.

Mot parkbakkene i **sør**

Mot urban situasjon i **nord**

Relevante bestemmelser

2.6.2. *Ved søknad om rammetillatelse for ny bebyggelse skal det dokumenteres/redegjøres for hvordan føringer i formingsveilederen er ivaretatt. For nybygg skal minimum følgende sendes inn: ....Farge- og materialpaletter, jf. 3.1.2.i.*

3.1.2.i. *Materialbruk og fargevalg skal bidra til å redusere kontrast mot himmel, fjell og vannflate.*

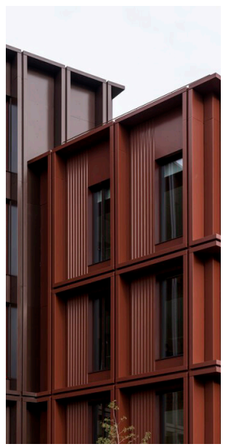
3.1.2.j. *Fasadene skal utformes med en lesbarhet som reflekterer de ulike hovedfunksjonene i bygget gjennom materialbruk og grad av åpenhet, i tråd med formingsveileder s. 11. Det skal skapes variasjoner i tette parti i 1. etasje gjennom relieffer, skyggevirkninger, smale vindusåpninger og belysning.*

3.1.2.k. *Fasadens utforming skal relatere seg til en urban situasjon i Møllendalsveien, og til grøntarealer og småskalabebyggelse mot Klaus Hanssens vei, jf. formingsveileder s. 12.*

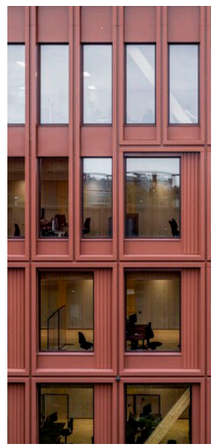
3.1.2.q. *Byggets estetiske utrykk skal ivaretas gjennom å benytte få, robuste og bestandige materialer tilpasset klima og stedlige forhold, jf. formingsveileder s 14.*

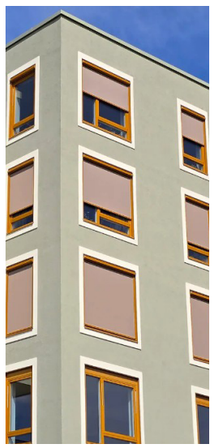
3.1.2.r. *Tette deler av fasader skal ikke ha reflekterende materialer.*

Prinsipper for utforming

Fasadeplater med resirkulert aluminium
WoodHub, C.F. Møller Architects

Pussede fasader
Kvarteret Kvartal 2, LPO

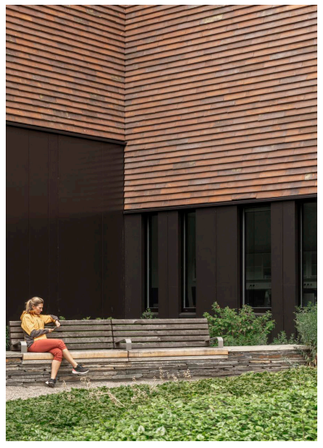

Teglutrykk med innslag av tre
Nygaardsplassen, Mad arkitekter

Pigmentert betong og innstøpt teglflis
Drammen tinghus, Add arkitekter

Prefab. betongelementer m. relieff
Tønsberg tinghus, Add arkitekter

Skjermtegl
Campus Ås, Henning Larsen Architects

Referanser Bruk av robuste og bestandige materialer, som åpner for variasjon i fasade med ulik grad av åpenhet.

STATSBYGG LERCHE ARKITEKTER

Del 2: Utomhus

STATSBYGG LANDSKAPERIET LERCHE ARKITEKTER

Hovedintensjon

Del 2: Utomhus

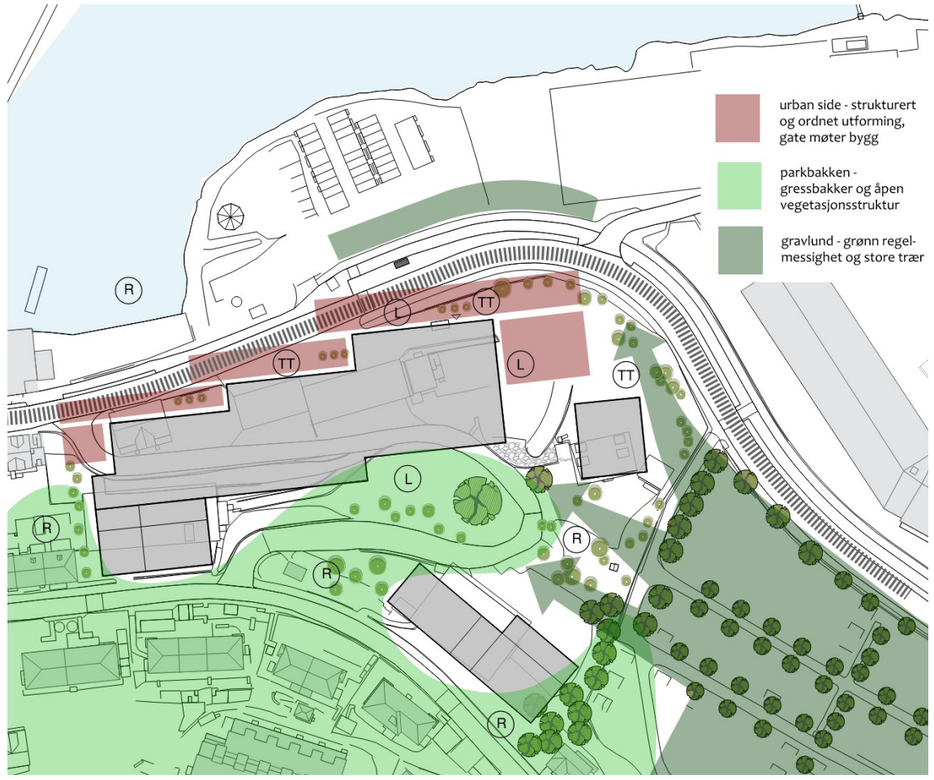
Trygg og åpen - skjermet, men ikke skjult

Anlegget ligger i et punkt hvor den bratte nordvendte og buede terrengformen lander i Møllendalsveien og møter det store landskapsrommet med Store Lungegårdsvann. Utearealene skal reflektere byggets kontakt med bakken og respekt for omgivelsene. Terreng og vegetasjon skal brukes bevisst for å oppnå både åpenhet og nødvendig skjerming.

Den urbane siden:
Møllendalsveiens forløp følger den opprinnelige terrengformen og møter byggets retning og struktur. De definerte og begrensede utearealene innordnes i dette systemet slik at det blir oversiktlig og lesbart. Vegetasjon og kanter benyttes aktivt for å definere åpne og mer skjermede areal.

Den grønne siden:
Det stigende terrenget mot sør utnyttes for å skape en naturlig skjerming av arealer inn mot byggets fasade. De oppdelte grøntarealene mellom småskalabebyggelsen i sør trekkes ned mot politihuset. Gravlunden med åpne gressflater og store trær i tydelig struktur kommer inn fra øst og smelter sammen til grønne åpne parkbakker med gangstier og vegetasjon i mer åpen struktur.

Premisser og intensjoner for utforming og opplevelse av utearealene:
Verdiene tillit og trygghet, lesbarhet og respekt skal ivaretas på alle sider av bygget. Inngangs og publikumsområder skal oppleves menneskelige, trygge og tillitvekkende (TT) og åpne og oversiktlige (L). Skala, dimensjoner og uttrykk skal forholde seg bevisst til omgivelsene (R). Materialbruk, utforming og detaljering skal være solid og vennlig.

Åpent, grønt og lett mot sør, solid, strukturert og forankret mot nord.

Kjøre- og logistikkarealer

Del 2: Utomhus

Intensjon

Planen skal sikre gode og oversiktlige adkomst og logistikkareal for brukere og besøkende samtidig som nødvendige krav til sikkerhet ivaretas. Området skal være enkelt lesbart og sikre en god flyt inn og ut av politihuset med to avkjøringer.

Besøkende til politihuset skal skilles fra nød og nyttetrafikk og skal håndteres via offentlig trafikklommer langs Møllendalsveien. Areal for avfall og varehåndtering skal skilles og skjermes fra arealer for fotgjengere og besøkende og håndteres i et eget trafikk og logistikkareal.

Det skal etableres en gang og sykkelforbindelse mellom Klaus Hanssens vei og Møllendalsveien. Forbindelsen skal være en del av grønnstrukturen.

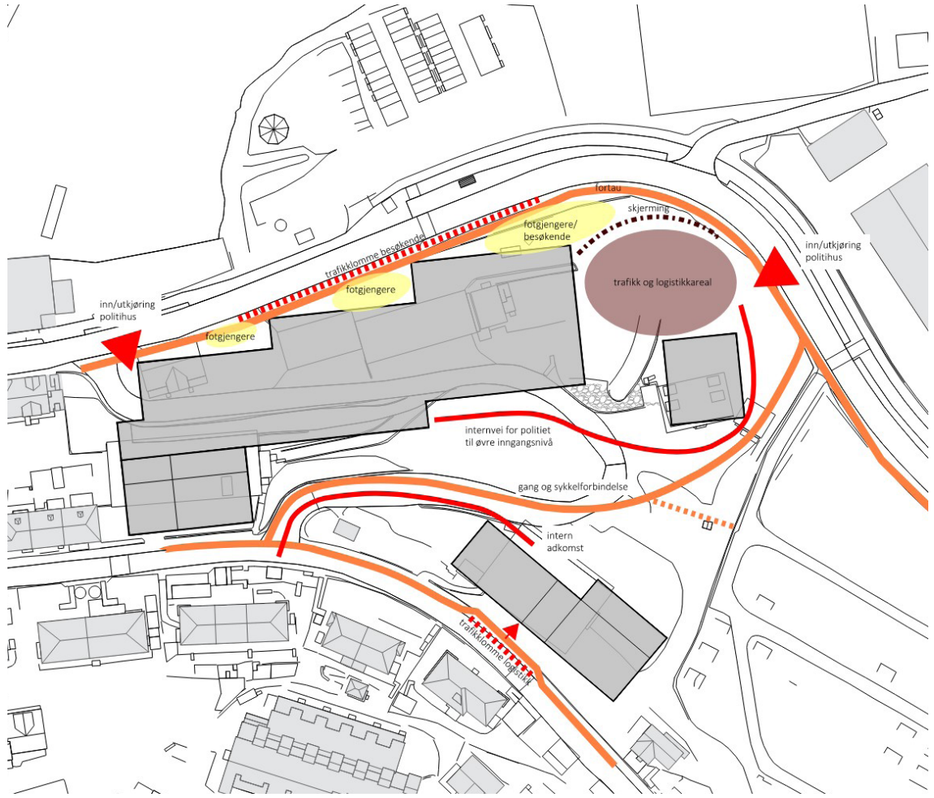
Relevante bestemmelser

5.1.1. *Innenfor bestemmelsesområde #1 skal det etableres en gang- og sykkelforbindelse mellom Møllendalsveien og Klaus Hanssens vei. Gang- og sykkelstien skal ha fast dekke og være minst 2,5 meter bred. Forbindelsen skal ha maksimal stigning 1:10 med unntak av kortere strekk hvor det tillates stigning 1:8.*

5.1.2. *Gang- og sykkelforbindelsen skal være tilgjengelig for allmenn ferdsel.*

Logistikk og adkomst plandiagram

Prinsipper for utforming

STATSBYGG LANDSKAPERIET LERCHE ARKITEKTER

Overgang til omgivelsene

Del 2: Utomhus

Premisser & intensjon

Premisser Politiet skal ha god oversikt og kontroll over arealene nær byggets fasader. Trær, annen høy vegetasjon og andre elementer må plasseres med nødvendig avstand til fasadene. Enkelte deler av fasadene vil kreve mer skjerming og mindre tilgjengelighet enn andre.

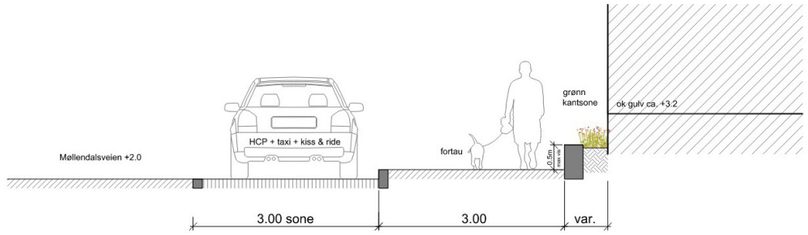
Intensjon Overgangene mellom nytt politihus og omgivelser skal utformes på en måte som bygger opp under byggets uttrykk og intensjoner. Områdene skal utformes visuelt attraktive, men ikke legge til rette for opphold nær fasader. Utformingen tilpasses byggets ulike sider og gravlunden i øst og boligbebyggelsen i sør hensyntas.

Mot Møllendalsveien skal områdene sikre god tilgjengelighet fra fortau og trafikklommer til hovedinnganger. Områdene utformes med et mest mulig grønt preg samtidig som sikkerhet og funksjonalitet for politiet ivaretas.

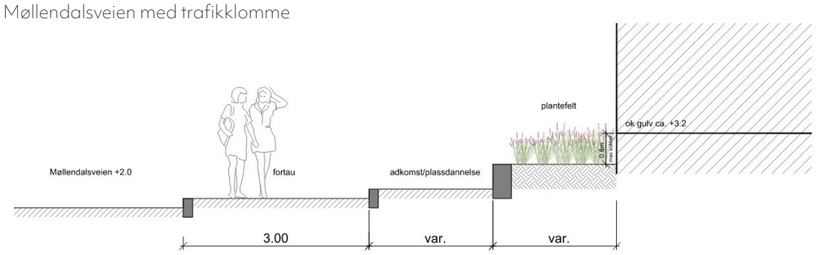
Relevante bestemmelser

3.1.1.j. *Det skal etableres en buffersone mot Møllendal gravplass med en gjennomsnittsbredde på 5 meter. I buffersonen skal utforming av terreng og beplantning bryte siktlinjene mellom deler av bebyggelsen med interne adkomstveier og gravplassen, og bidra til en opplevelse av skjerming av gravplassen. Sonen kan bestå av terrengmurer i naturstein i kombinasjon med busk og treplanting. Gang og sykkelvegforbindelse mellom Klaus Hanssens vei og Møllendalsveien kan plasseres innenfor buffersonen.*
3.1.2.n. *Høydeforskjell mellom innvendig gulv og gatenivå i Møllendalsveien skal benyttes til å lage attraktive fotgjengerarealer og adkomstsoner med kanter for vegetasjon, trapper og eventuelle ramper. Kantene kan inngå som en naturlig del av sikkerhetstiltakene. Høydesprang skal brytes opp slik at det ikke er nødvendig med fallsikring/rekkverk.*
3.1.2.s. *Dekker i byrom ut mot Møllendalsveien skal utformes med materialitet som reflekterer de ulike sonenes funksjon og bruk, bevegelseslinjer og sammenhengen mellom disse, jf. formingsveileder s. 18.*

Prinsipper for utforming

Snitt mot Møllendalsveien med trafikklomme

Snitt mot Møllendalsveien uten trafikklomme

Referanser overganger

Grøntarealer

Del 2: Utomhus

Intensjon

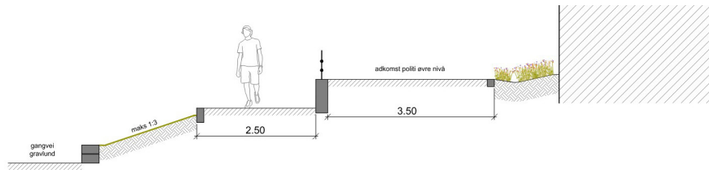
Planen skal sikre opplevelsen av en gjennomgående grønnstruktur fra gravlunden og Klaus Hanssens vei og ned til det nye parkområdet langs Store Lungegårdsvann på andre siden av Møllendalsveien. Grøntarealene skal bidra til åpen håndtering av overvann. Eksisterende store trær bevares i størst mulig grad. Grøntarealene skal utformes med frodig vegetasjon tilpasset omgivelsene og området skal inneholde en trinnfri forbindelse mellom Klaus Hanssens vei og Møllendalsveien. Vegetasjonen skal bidra til å få frem menneskelig skala og vennlighet. Gang- og sykkelvei gjennom grøntareal skal legge opp til utkikkspunkt og små pauseareal (f.eks. benk under tre).

Den urbane siden: Lav, frodig og kontrollert vegetasjon mellom bygg og gate. Enkelte oppstammede smalkronede trær eller søyletrær med nødvendig avstand til fasade.
Den grønne siden/parkbakken: Bølgende gressbakker eller engvegetasjon med noe innslag av buskfelt i mer naturlig og løsere struktur. Store trær med god avstand til fasade.
Det skal etableres en skjerm av vegetasjon i overgangen mot gravlunden.

Relevante bestemmelser

3.1.2.t. *Langs Møllendalsveien skal det etableres hekker og/eller plantefelt langs minimum halvparten av lengden på fasaden, jf. formingsveileder s 19.*
3.1.2.u. *Grensesnittet mot Møllendal gravplass skal ha et tydelig grønt preg, med variert beplantning i forskjellige sjikt og høyder som sikrer at planområdet oppleves frodig med skiftende uttrykk gjennom året.*
3.1.2.v. *Ny vegetasjon skal sikres tilfredsstillende vekstvilkår, herunder ikke plasseres i konflikt med infrastruktur i grunnen, jf. punkt 2.6.3.*
3.1.2.w. *Det skal ikke beplantes med arter som har høy risiko i henhold til norsk fremmedartsliste.*
3.1.2.x. *I tilknytning til allmenn tilgjengelig gang- og sykkelforbindelse gjennom grøntareal skal det etableres et utkikkspunkt og hvileareal møblert med benk.*

Prinsipper for utforming

Snitt A gangvei legges som prinsipp lavere enn kjørevei for å trappe terrenget ned mot gravlunden.

Referanser grønnstruktur brukes for håndtering av overvann, og lav vegetasjon inn mot bygget sikrer god oversikt.

Grøntarealer plandiagram - utvidelse av dagens grønnstruktur

STATSBYGG LANDSKAPERIET LERCHE ARKITEKTER

Materialbruk

Del 2: Utomhus

Intensjon

Materialbruken skal bygge opp under byggets uttrykk og være bestandig og av god kvalitet. Det skal i hovedsak benyttes materialer med lang levetid og lavt vedlikeholdsbehov. Deler av faste dekker skal være permeable. Material og fargebruk skal være gjennomarbeidet og tilpasset bebyggelsen og bidra til å gi anlegget et helhetlig uttrykk.

Der bygget treffer terrenget skal materialbruken og dimensjonene understreke forankringen til bakken og soliditeten i anlegget. Lave murer og kanter utformes med god bredde og i naturstein, eventuelt med innslag av tegl. Hjørner og kanter skal avrundes eller fases slik at de oppfattes som vennlige. Dekker i adkomst og publikumsareal skal være tilpasset fasadeuttrykket for 1. etasje.

Tomten har store høydeforskjeller og eksponerte støttemurer av betong skal ha visuelle kvaliteter med bearbeidet overflate (bordforskaling e.l.) og fasede hjørner. Nødvendige terrengmurer i overgangen mot gravlunden utformes i naturstein og med dimensjoner som harmonerer med dagens murer.

Relevante bestemmelser

3.1.1.k. *Murer og gjerder skal utformes med god og varig materialkvalitet og skal inngå i et helhetlig grep for uteareralene, jf. formingsveileder s 20.*
3.1.1.l. *Murer i buffersonen mot Møllendal gravplass skal utformes med naturstein.*
3.1.2.p. *Byrommene ut mot Møllendalsveien skal utformes med bearbeidede kanter av naturstein eller tegl som er tilpasset byggets fasader og materialbruk. Dekkene skal tydeliggjøre de ulike sonenes hierarki, funksjon og forbindelseslinjer. Byrommet ved byggets hovedinngang skal markeres med større innslag av naturstein og tegl i dekker og/eller kanter enn øvrige arealer.*
3.1.2.s. *Dekker i byrom ut mot Møllendalsveien skal utformes med materialitet som reflekterer de ulike sonenes funksjon og bruk, bevegelseslinjer og sammenhengen mellom disse, jf. formingsveileder s. 18.*

Prinsipper for utforming

Referanser utforming

STATSBYGG LANDSKAPERIET LERCHE ARKITEKTER

KHV 24

STATSBYGG LERCHE ARKITEKTER

Bebyggelse
KHV24

Intensjon

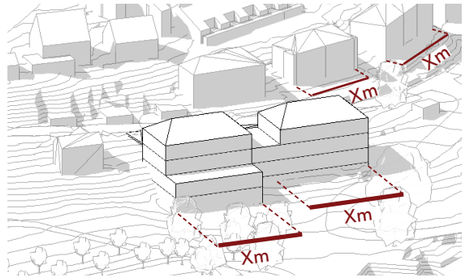
Volumoppbygging tilpasset omkringliggende bebyggelse, med dempede høyder som sikrer nødvendige synsakser og dagslysforhold for naboer i Klaus Hanssens vei. Ivareta en tilpasset volumoppbygging mot lavskalabebyggelse i sør, gravlunden i øst, og ny gang- og sykkelsti med grøntdrag i nord/vest. Takformen følger eksisterende bebyggelse i Klaus Hanssens vei, og skal være saltak eller valmtak.

Material og fargebruk skal være dempet, og tilpasset nabobebyggelsen i sør og nytt politihus i nord, eksempelvis pussede fasader med innslag av tegl og tre. Tekniske installasjoner samles og integreres i volum og fasadekonsept.

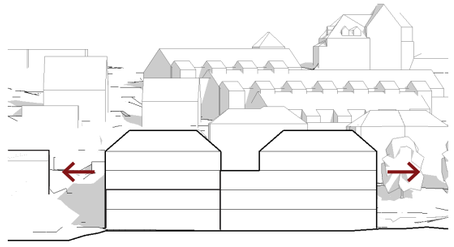
Relevante bestemmelser

2.6.2. *Ved søknad om rammetillatelse for ny bebyggelse skal det dokumenteres/redegjøres for hvordan føringer i formingsveilederen er ivaretatt. For nybygg skal minimum følgende sendes inn: ....Farge- og materialpaletter, jf. 3.1.2.i.*
3.1.3.e. *Volumoppbygging og byggehøyder skal tilpasses omkringliggende bebyggelse ved og rundt Klaus Hanssens vei. Bygningsvolumet skal deles opp i minimum to deler.*
3.1.3.f. *Fasadeutformingen skal være enhetlig med aktive sider mot sør og nord, jf. formingsveileder s. 22.*
3.1.3.g. *Takform skal være saltak eller valmtak.*
3.1.3.h. *Nybygg skal gis et estetisk og tiltalende formspråk som i sin material- og fargebruk skal stå i harmonisk relasjon med sine omgivelser, jf. formingsveileder s. 22.*

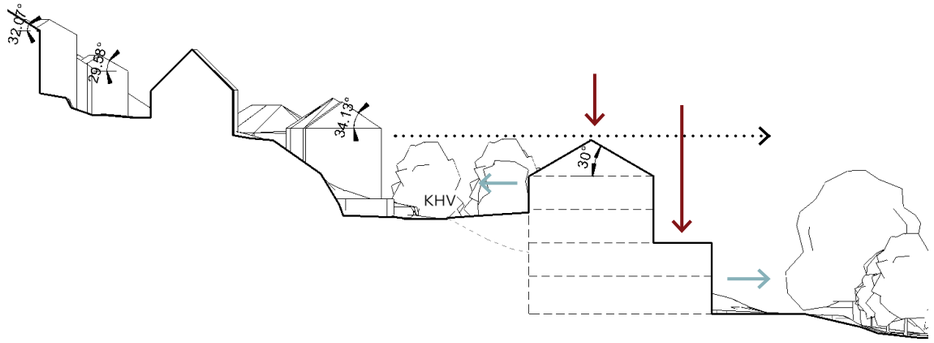
Prinsipper for utforming

Volumoppbygging Bygget skaleres ned gjennom oppdeling i mindre volumer med lengder tilpasset bebyggelsen i nærmiljøet.

Avtrapping Bygget tilpasses omkringliggende bebyggelse og gravlund i øst, med dempede høyder .

Avtrapping Bygget avpasses mot eksisterende bebyggelse og siktlinjer i Klaus Hanssens vei i sør, og mot gang- og sykkelforbindelse i nord. Volumoppbyggingen følger fallet i terrenget og tilpasses eksiterende byggegrop.

Referanser Bygget skal tilpasses nabobebyggelsen i material- og fargebruk, eksempelvis ved bruk av pussede fasader, som i bebyggelsen i Klaus Hanssens vei.